

МОЖЕМО ЛИ ИЗГРАДИТИ ЛОКАЦИЈСКЕ ПРЕДНОСТИ? ЛОКАЛНЕ ПОЛИТИКЕ ЗА ИНДУСТРИЈСКУ КОНКУРЕНТНОСТ

Gabor LUX¹

Кључне речи: реиндустријализација, надградња, индустријски паркови, регионална политика, локацијске предности, путања-зависност

Индустријски развој кроз локализовану концентрацију ресурса

Локализована концентрација ресурса и селективно циљање су у сржи модерне регионалне политике, а то су посебни чворови социо-економских мрежа који постају жаришта интервенције (Lengyel, 2010). Градски региони, регионални системи иновација, мреже знања, кластери и индустријски окрузи су различити, али повезани изрази ове идеје. Конкурентне и жилаве индустријске локације треба да буду глобално повезане, али исто тако треба да се такмиче са масивном и општом конкурентношћу базираном на трошковима и економијама обима постројења са СДИ и националним првацима у економијама у развоју Далеког Истока.

Најефикасније локацијске предности данас су локализоване (уграђене у специфичан територијални контекст), базиране на квалитету (превазилазе ниске трошкове), у пакету (проширене на више фактора) и тешко их је репродуковати (представљају специфичну комбинацију средстава, вештина и услова животне средине). Оне су корисне како за стране директне инвестиције (СДИ) тако и за локална предузећа, олакшавају надоградњу ка већој производњи додате вредности и откључавају "високе" развојне путеве који комбинују конкурентност са социјалном кохезијом. Међутим, њих је такође тешко копирати: оне не могу бити лако пресађене, само парцијално прилагођене различитим друштвено-економским контекстима.

Успешан локални развој је развој једног међусобно повезаног система, који се састоји од индустријске базе, базе знања и скупа институција. Они заједно формирају организован систем (индустријски округ) кога карактеришу узајамне зависности и коеволутивни развој, где промене у једном подсистему такође мењају остале. Локација развојне индустрије подстиче акумулацију знања, колективно учење и ширење нових модела управљања; база побољшања знања привлачи нове индустријске функције и побољшава квалитет управљања; добро

¹ Др Габор Лукс, научни сарадник, Мађарска Академија Наука CERS Институт за регионалне студије

CAN WE BUILD LOCATION ADVANTAGES? LOCAL POLICIES FOR INDUSTRIAL COMPETITIVENESS

Gabor LUX²

Key words: reindustrialization, upgrading, industrial parks, regional policy, location advantages, path-dependency

Industrial development through localized resource concentration

Localized resource concentration and selective targeting lie at the core of modern regional policy, and it is the specific nodes of socio-economic networks which become the foci of intervention (Lengyel, 2010). City-regions, regional innovation systems, knowledge networks, clusters and industrial districts are different but connected expressions of this idea. Competitive and resilient industrial locations need to be globally connected, but they must also compete with the massive and generic cost-based competitiveness and scale economies of FDI plants and national champions in Far Eastern emerging economies.

The most efficient location advantages today are localized (embedded in a specific territorial context), quality-based (transcending low costs), bundled (extending to multiple factors), and hard to reproduce (representing a specific combination of assets, skills and environmental conditions). They are beneficial for both FDI and local enterprises, facilitate upgrading towards higher value-added production, and unlock “high-road” development paths which combine competitiveness with social cohesion. However, they are also hard to copy: they cannot be readily transplanted, only adapted piecemeal to different socio-economic contexts.

Successful local development is the development of an inter-related system, consisting of an industrial base, a knowledge base, and a set of institutions. Together, they form an organized system (industrial district) characterized by mutual dependencies and co-evolutionary development, where changes in one sub-system also change the others. The location of developed industry encourages knowledge accumulation, collective learning and the spread of new governance models; an improving knowledge base can attract new industrial functions and improve governance quality; and good governance can facilitate effective socio-economic restructuring. Co-evolution can thus create virtuous or vicious circles: on one side we find Europe’s successful industrial districts; on the other, Old Industrial Regions with

² Gabor Lux, PhD, Research Fellow, Hungarian Academy of Sciences CERS Institute for Regional Studies

ПРИМЕРИ ДОБРЕ ПРАКСЕ РЕГИОНАЛНОГ РАЗВОЈА

управљање може олакшати ефикасно друштвено-економско реструктурирање. Коеволуција може на тај начин створити зачаране кругове: на једној страни налазимо успешне европске индустријске округе; на другој, старе индустријске регионе са неуспесима адаптације, неразвијене периферије. Тржишни процеси и политика могу како интервенисати кроз било који од наведених подсистема тако и мењати развојни пут једног индустријског округа; постижући позитивне промене кроз преливање и многоструке ефекте.

Изградња повољних индустријских локација зависи од две различите, али компатибилне филозофије. Прво, постојеће предности локације могу се увезати и организовати у одговарајући оквир, кроз који се могу понудити страним инвеститорима и локалним компанијама. Индустријски паркови су типични примери ове алтернативе, нудећи предности индустријског округа над инвестиционим објектом; стварајући добар "*интерфејс*" између инвеститора и окружења, олакшавајући бившу интеграцију у локалну економију, повремено са услугама као што су трансфер знања, инкубација или пословна подршка. Међутим, иако су индустријски паркови свеprisутни у централној Европи, они успешни су много ређи. Већина може само да понуди некретнину, основну инфраструктуру и јефтину, ниско квалификовану радну снагу. Ефективни неуспеси (ниједно или неколико предузећа) су веома чести; паркови са значајном улогом локалног запошљавања мање, а паркови са регионалном улогом индустријске интеграције су прилично ретки. Друга филозофија развоја локације фокусира се на развој компоненти индустријског округа и употребу индустријских паркова (и других инвестиционих локација) као чворова у развојном процесу. Побољшање локалног фактора снабдевања, посебно стручне радне снаге, представља камен темељац индиректног развоја и тренутно најуспешнију средњорочну стратегију у средње европским стратегијама привлачења инвестиција.

Осим тога, постоји и потреба да се развију друштвено-економске мреже и постигне надоградња на посебан начин за ту локацију. Успешан индустријски округ није само збирка висококвалитетних ресурса, већ један оквир динамичне адаптације и територијалне диференцијације. Усклађивање постојећих развојних путева према новим околностима и истраживање нових могућности (искоришћавање предности повољних алтернативних путева) је кључ за континуирану адаптацију. Међутим, искоришћавање ефикасних путних зависности је увек лакше него стварање пута, нарочито у недовољно капитализованим постсоцијалистичким локалним економијама. Крајњи циљ је да се створи јединствен, за место специфичан распоред јаким локацијских фактора који могу да приме СДИ и мреже локалних предузећа и додају ове пословне јединице територији како би се спречило њихово нестајање под

EXAMPLES OF GOOD PRACTICE OF REGIONAL DEVELOPMENT

adaptation failures, and underdeveloped peripheries. Market processes and policy can both intervene through any of the aforementioned sub-systems, and alter the development path of an industrial district; achieving positive change through spillover and multiplier effects.

Constructing advantageous industrial locations hinges on two distinct, but compatible philosophies. First, existing location advantages can be bundled and organized into an appropriate framework, through which they can be offered to external investors and local companies. Industrial parks are typical examples of this alternative, offering the advantages of an industrial district on an investment site; creating a good “interface” between investor and environment, and facilitating the former’s integration into the local economy, occasionally with services like knowledge transfer, incubation or business support. However, though industrial parks are ubiquitous in Central Europe, successful ones are much less common. Most can only offer real estate, basic infrastructure and cheap, low-skilled labor. Effective failures (zero or few companies) are very common; parks with a significant local employment role less so, and parks with a regional industrial integration role are quite rare. The second philosophy of location development focuses on developing the components of an industrial district, and using industrial parks (and other investment locations) as nodes in the development process. The improvement of the local factor supply, particularly skilled labor, is the cornerstone of indirect development, and presently the most successful medium-term strategy in Central European investment attraction strategies.

Beyond this, there is also a need to develop socio-economic networks and achieve upgrading in a location-specific way. The successful industrial district is not merely a collection of high-quality resources, but a framework of dynamic adaptation and territorial differentiation. Fitting existing development paths to new circumstances, and exploring new possibilities (taking advantage of favorable alternative paths) is the key to continuous adaptation. However, exploiting virtuous path-dependencies is always easier than path creation, particularly in under-capitalized post-socialist local economies. The end goal is to create a unique, place-specific arrangement of strong location factors which can accommodate FDI units and local enterprise networks, and embed these business units in the territory to prevent their disappearance under cost-based competition. Although they represent no theoretical novelty, the smart specialization strategies (S3) of the EU are appropriate and useful frameworks of innovative regional policy tailored to local capabilities and local circumstances.

ПРИМЕРИ ДОБРЕ ПРАКСЕ РЕГИОНАЛНОГ РАЗВОЈА

конкуренцијом базираном на трошковима. Иако не представљају теоретску новину, паметне стратегије специјализације (S3) ЕУ су одговарајући и корисни оквири иновативне регионалне политике прилагођене локалним могућностима и локалним околностима.

Локална надградња и градња мрежа у Ђеру

Индустријски развој Ђера, једног од осам градова другог стуба у Мађарској (129000 становника) представља поучан случај успешног индустријског реструктурирања вођеног страним директним инвестицијама и постепено надограђиваног. Током своје савремене историје Ђер се ослањао на спољне развојне одлуке, било страни капитал, било националну развојну политику; његов раст је прекинут периодичном деструкцијом његовог капитала и драстичном преоријентацијом индустрија. Континуитет развоја је представљен способношћу града да се прилагоди новим индустријама кроз брзо реструктурирање, а да им се обезбеди повољно радно окружење - "индустријски парк" је постојао још крајем 19. века (Honvari, 2014).

Неке локацијске предности Ђера су јединствене или их је тешко репродуковати: његов положај излаза на запад, развијене исток-запад транспортне везе (аутопут, железнички и речни саобраћај) и положај у троуглу Беч-Братислава-Ђер, као и интегрисано производно језгро централне Европе. Овај положај је Ђеру дао рану предност у привлачењу СДИ, а расположивост развијеног, али неискоришћеног производног простора је 1993. године била пресудна у одлуци Аудија да изгради своју прву фабрику мотора. Међутим, способност града да искористи историјске несреће и ефикасан пут зависности може послужити вишеструким политичким лекцијама. Ђер се могао проширити у перспективне индустрије кроз привлачење инвестиција и колективно учење (нпр. производња аутомобила), повлачење из грана са лошим изгледима (нпр. текстилна индустрија) и развијање функција подршке да се те индустрије уграде у економију (Jakab, 2014). Ђер је кроз континуирану адаптацију изградио флексибилан индустријски систем који је погодан за истраживање нових развојних путева и реализацију њихових предности.

Индустријски парк Ђер (1991-) који су основали приватни инвеститори из Аустрије уз мањинске акције у власништву града и мађарских предузећа, постао је снажан фокус регионалног развоја са преко 5000 запослених и 104 компаније. Понуда парка превазилази изванредну инфраструктуру (путне и железничке везе, логистичке и комуналне услуге) и интегрише предности целог индустријског округа у једну локацију. Близина фабрике АУДИ (10700 запослених), снабдевачи аутокомпоненти и машинска индустрија нуде снажна индустријска преливања, иако је домаће власништво скромно. РАБА

Local upgrading and network-building in Győr

The industrial development of Győr, one of Hungary's eight second-tier cities (pop. 129,000), presents an instructive case of successful FDI-driven industrial restructuring, and gradually, upgrading. Through its modern history, Győr has been reliant on external development decisions, whether foreign capital or national development policy; and its growth has been punctuated by the periodic destruction of its capital stock and the drastic reorientation of its industries. The continuity of development is represented by the city's ability to adapt to new industries through rapid restructuring, and to provide them with a favorable working environment – an “industrial park” had existed as far back as the late 19th century (Honvári, 2014).

Certain of Győr's location advantages are unique or hard to reproduce: its western gateway position, developed East–West transport connections (motorway, rail and river), and its position in the Vienna–Bratislava–Győr triangle as well as Central Europe's integrated manufacturing core. This position has given Győr an early advantage in FDI attraction, and the availability of a developed, but unused production site was crucial in AUDI's 1993 decision to build its first motor factory. However, the city's ability to exploit historical accidents and virtuous path dependencies can serve multiple policy lessons. Győr could expand into promising industries through investment attraction and collective learning (e.g. automotive manufacturing), retreat from branches with poor prospects (e.g. textiles), and develop support functions to embed these industries into its economy (Jakab, 2014). Through continuous adaptation, it has built a flexible industrial system which is well suited to explore new development paths and realize their advantages.

The Győr Industrial Park (1991–), founded by private investors from Austria, with minority shares owned by the city and Hungarian businesses, has become a strong focus of regional development with over 5,000 employees and 104 companies. The park's offer extends beyond outstanding infrastructure (roadway and rail connections, logistical services and communal services), and integrates the benefits of the entire industrial district in one location. The proximity of AUDI (10,700 employees), automotive suppliers and machine industry offers strong industrial spillovers, although domestic ownership is modest. RÁBA Automotive (2,000 employees), the region's traditional vehicle manufacturer, and a range of medium-sized companies, however, contribute to a diverse firm structure (Rechnitzer – Smahó, 2012).

The skilled labor supply and knowledge of the region, supplemented by Győr's attractiveness in internal migration and cross-border commuting, has offered favorable conditions for investment and expansion. Traditions of strong vocational education, and the less prestigious but business-friendly university help in the

ПРИМЕРИ ДОБРЕ ПРАКСЕ РЕГИОНАЛНОГ РАЗВОЈА

аутомобили (2000 запослених), традиционалан произвођач возила у региону, као и низ средњих предузећа, међутим, доприносе разноврсној чврстој структури (Rechnitzer - Smaho, 2012).

Понуда стручне радне снаге и познавање региона, уз атрактивност Ђера у унутрашњој миграцији и дневној прекограничној миграцији, нуде повољне услове за инвестиције и проширење. Традиције јаког стручног образовања, као и мање престижан али пословно оријентисан универзитет помажу у репродукцији квалификоване радне снаге. Ђер такође показује продубљивање веза универзитет-индустрија са растућом базом примењених истраживања: Истраживачки центар за аутомобилску индустрију, Ауди возила инжењеринг група, итд. Учење омогућава локалним компанијама да углавном избегавају притиске делокализације и да се уздигну са радно интензивних ка вишим производним функцијама на додату вредност. Иако профил града терцијарних делатности није био изузетан пре средине 2000-тих, повећана потражња до које је довео повољан индустријски раст подстакла је како потрошњу тако и пословно оријентисане услуге.

Институционални систем град прати традиционални модел, оријентисан ка одржавању и испуњењу задатака типичан за Мађарску и ширу централну Европу; међутим, постоје знаци настајућег, развојно оријентисаног урбаног режима саграђеног на компетентној управљачкој класи која се састоји од виших руководилаца компаније, запослених у развојним организацијама (са индустријском и трговинском комором која служи као централни координатор) и градске владе. Стратешка сарадња, посебно у подмлађивању и проширивању полако осипајуће квалификоване радне снаге је евидентна.

На дуге стазе, будућност Ђера зависиће од његове способности да развије своје тренутне локацијске предности путем сталног унапређења, а како би избегао хватање у неодрживе стазе раста кроз одржавање његове разноврсности. Повећање мањка расположивог рада захтева још снажнији квалитативни окрет и боље коришћење ендогених ресурса. Коначно, иако је спољни капитал у великој мери био благотворан у пост-социјалистичком индустријском развоју града, постоји потреба да се ублаже ризици делокализације кроз дубљу територијалну уградњу и ефикасну подршку мрежи домаћих предузећа, посебно у гранама и делатностима високих додатих вредности.

Захвалност

Ова публикација је подржана у оквиру ОТКА – Мађарски фонд за научна истраживања, грант # 104985 (Нове покретачке снаге просторног реструктурирања и регионалних развојних путева у источној Европи почетком 21. века.). Аутор је подржан од стране Janos Voluyai стипендије мађарске академије наука.

EXAMPLES OF GOOD PRACTICE OF REGIONAL DEVELOPMENT

reproduction of skilled labor. Győr has also shown deepening university–industry linkages with a growing applied research base: the Research Center of Vehicle Industry, the AUDI Vehicle Engineering Department Group, etc. Learning has enabled local companies to mostly avoid delocalization pressures, and upgrade from labor-intensive towards higher value-added production functions. Although the city’s profile of tertiary activities was not outstanding before the mid-2000s, increasing demand brought about by favorable industrial growth has boosted both consumption and business-oriented services.

The institutional system of the city follows the traditional, maintenance- and task-fulfillment oriented model typical of Hungary and broader Central Europe; however, there are signs of an emerging, development-oriented urban regime built on a competent managerial class, consisting of senior company managers, the staff of development organizations (with the chamber of industry and commerce serving as a central coordinator), and city government. Strategic cooperation, particularly in rejuvenating and extending the slowly dwindling pool of skilled labor, is evident.

In the long term, Győr’s future hinges on its ability to develop its current location advantages through continuous upgrading, and to avoid lock-in into unsustainable growth paths through maintaining its diversity. The increasing shortage of available labor necessitates an even stronger qualitative turn, and the better use of endogenous resources. Finally, though external capital has been largely beneficial in the city’s post-socialist industrial development, there is a need to mitigate the risks of delocalization through deeper territorial embedding, and effective support for the domestic enterprise network, particularly in high value-added branches and activities.

Acknowledgements

This publication has been supported under the OTKA – Hungarian Scientific Research Fund grant #104985 (New driving forces of spatial restructuring and regional development paths in Eastern Europe at the beginning of the 21st century.) The author has been supported by the Janos Bolyai Research Scholarship of the Hungarian Academy of Sciences.

References

- HONVÁRI, J. (2014). Bevezetés. In HONVÁRI, J. (ed.), *Győr fejlődésének mozgatórugói*. Győr: Universitas–Győr Nonprofit Kft., pp. 7–19.
- JAKAB, P. (2014). Sikeres gazdasági modellváltások Győrben. In HONVÁRI, J. (ed.), *Győr fejlődésének mozgatórugói*. Győr: Universitas–Győr Nonprofit Kft., pp. 140–157.
- KISS, É. (2013). Sokszínű ipari parkállomány. In KISS, É. (ed.), *A hazai ipari parkok különböző dimenzióban*. Budapest–Pécs: Dialóg Campus Kiadó, pp. 11–39.

Литература

- HONVÁRI, J. (2014). Bevezetés. In HONVÁRI, J. (ed.), *Győr fejlődésének mozgatórugói*. Győr: Universitas–Győr Nonprofit Kft., pp. 7–19.
- JAKAB, P. (2014). Sikeres gazdasági modellváltások Győrben. In HONVÁRI, J. (ed.), *Győr fejlődésének mozgatórugói*. Győr: Universitas–Győr Nonprofit Kft., pp. 140–157.
- KISS, É. (2013). Sokszínű ipari parkállomány. In KISS, É. (ed.), *A hazai ipari parkok különböző dimenzióban*. Budapest–Pécs: Dialóg Campus Kiadó, pp. 11–39.
- LENGYEL, I. (2010). *Regionális gazdaságfejlesztés. Versenyképesség, klaszterek és alulról szerveződő stratégiák*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- RECHNITZER, J. & SMAHÓ, M. (2012). A jármű- és autóipar hatása a kelet-közép-európai térség versenyképességére. A kutatási eredmények összefoglalása. In RECHNITZER, J. & SMAHÓ, M. (eds.) *Járműipar és regionális versenyképesség. Nyugat- és Közép-Dunántúl a kelet-közép-európai térségben*. Győr: Széchenyi University Press, pp. 5–24.

EXAMPLES OF GOOD PRACTICE OF REGIONAL DEVELOPMENT

- LENGYEL, I. (2010). *Regionális gazdaságfejlesztés. Versenyképesség, klaszterek és alulról szerveződő stratégiák*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- RECHNITZER, J. & SMAHÓ, M. (2012). A jármű- és autóipar hatása a kelet-közép-európai térség versenyképességére. A kutatási eredmények összefoglalása. In RECHNITZER, J. & SMAHÓ, M. (eds.) *Járműipar és regionális versenyképesség. Nyugat- és Közép-Dunántúl a kelet-közép-európai térségben*. Győr: Széchenyi University Press, pp. 5–24.